

[Rahbæk Møller]

som Reagan, Thatcher og Hoffmeyer fører, og den afhængighed af udlandet, som vores udlandsgæld medfører, har en stor andel i den krise og den store arbejdsløshed, som vi nu oplever.

Den høje rente rammer investeringerne og beskæftigelsen i alle erhverv, men hårdest ramt er dog byggeri og landbrug. Disse to sektorer er karakteriseret ved store investeringer pr. arbejdsplads og langsom omløbs-hastighed af den investerede kapital. Derfor er rentebyrden så kvælende for deres vedkommende, at de ganske enkelt ikke kan overleve i noget rimeligt omfang uden helt andre finansieringsforhold med langt lavere løbende renteydelse.

Landbrugets og byggeriets krise rammer også andre erhverv. De vanskeligheder, som håndværket har i disse tider, har i høj grad deres rod i nedturen for landbruget og byggeriet.

Den samme høje rente, som lægger så mange arbejdspladser øde, skyller til gengæld milliardformuer ind på pensionskonti i pensionskasserne, forsikringsselskaberne og banker og sparekasser. Det burde glæde de pensionsforsikrede. Jeg er selv en af dem. Jeg har via min fagforening en pensionsordning, der oprindeligt sigtede mod at give mig en pension på ca. $\frac{2}{3}$ af min slutløn. Den seneste tids høje realrente har helt ændret disse forventninger. Hvis den fortsætter, til jeg skal på pension, kan jeg se frem til en pension, der er flere gange så høj som slutlønnen. Så kunne jeg jo glæde mig til, at jeg skal til at vælte mig i penge på mine gamle dage. Problemet er bare, at der er 100.000 andre, der også skal på pension til den tid, og der er ikke skygge af chance for, at samfundet er i stand til at udbetale de pensioner, når samtidig de arbejdspladser og den produktion, der skulle danne grundlaget for pensionerne, er kvalt af den samme høje rente, der skabte de store pensionstilsagn. Samfundet bliver ganske enkelt nødt til at frigøre sig for forpligtelsen ved en forrygende inflation.

Derfor er det eneste, der kan sikre, at pensionsmidlerne er til stede, og at der er dækning for dem, at de i tide placeres på indeksbasis til 2-3 pct. rente, fortrinsvis i byggeriet og landbruget.

Jeg skal tilføje, at de, der går på pension i disse år, langt fra får fantasipensioner. Det

skyldes, at den gennemsnitlige realrente i de sidste 30-40 år ikke har været særlig høj, i perioder har den endda været negativ. Også af denne grund bør pensionsmidler placeres i indeksslån i de produktive erhverv. Det er den eneste reelle sikkerhed for, at pensionsmidlerne ikke udhules af den ene eller den anden grund.

Der foregår for tiden en vis overførsel af kapital fra pensionsmidlerne til erhvervslivet. Det foregår via aktieopkøb og overførsel af ansvarlig lånekapital til industrien. Disse overførsler dækker på ingen måde behovet for placering af pensionsmidler i produktionen. Dels er omfanget forholdsvis beskedent – og det bliver det ved med at være, så længe der findes alternative placeringsmuligheder med langt større realudbytte – dels placeres disse midler ikke i de to sektorer, hvor behovet er størst, nemlig, for nu at gentage det én gang til, byggeriet og landbruget. Vi har intet imod disse kapitaloverførsler, og vi ser gerne de regler, der begrænser dem, slettet, men vi ser ikke noget særligt perspektiv i dem, hverken fra en økonomisk synsvinkel eller ud fra et ønske om demokratisering af erhvervslivet.

Der har fra visse sider lydt advarende røster mod pensionskassernes aktieopkøb, der angiveligt skulle fremme centraliseringen af samfundet. Det er svært at se, at det skulle gøre den store forskel, om industrien domineres af kapitalkoncentrationer i storbanker og andre store foretagender eller den domineres af kapitalkoncentrationer i pensionskasserne. Denne udvikling er jo langt mere fremskreden i USA, hvor over halvdelen af industrien vil ejes af pensionskasserne inden 1990, uden at det synes at ændre noget som helst. Det er ud fra enhver synsvinkel svært at tage alvorligt på advarsler om, at hvis vi ikke passer på, så bliver vi snart lige så socialistiske som Amerikas Forenede Stater.

Tilbage til hovedemnet. Hvordan sikrer vi en overførsel af pensionsmidlerne til landbruget og byggeriet? De bemærkninger, jeg gjorde om behovet herfor, tror jeg socialdemokraterne vil være meget enige med os i. En række ministre har givet udtryk for ganske tilsvarende tanker. Til gengæld dukker uenigheden måske op, når vi begynder at tale om, hvordan det rent praktisk skal foregå. Regeringen har tilsyneladende forestillet sig, at overførslen skulle ske via indeksobligationer formidlet over Børsen, selv om jeg